

Hautasuo, Oulu (Ylikiiminki)-Pudasjärvi YKJ: 7225 N, 3477 E, 102 m mpy (9.9.2010)

Kiiminkijoen valuma-alueella, Oulun (Ylikiimingin) itälaidalla ja osin Pudasjärven puolella sijaitseva Hautasuo on rimpipintainen läpivirtausaapa. Suon koillinen, Pudasjärven puoleinen viidennes, on kokonaan ojitettu, mikä ei juuri lainkaan vedenvirtaussuunnassa kulkevien, paikoin umpeutuneiden ojien vuoksi vaikuta ojittamattomaan (n. 210 ha) lakeuteen. Länsiosan kangassaarekkeiden alueen ojitus on paikoin aiheuttanut suon ojittamattoman osan puustoutumista, toisaalla taas laajaa vettymistä. Suon kaakkoisessa alaosassa oleva ojitus ja maantie ovat vaikuttaneet yläpuoliseen suoalueeseen puustouttavasti parin sadan metrin etäisyydelle. Ojittamattomalla suoavalla ei valtaosaa reunoista kattavaa ojitusta aisti, koska luoteiselta laajalta Kortesuolta esteettä virtaavat vedet pitävät suoavan luonnontilaiseen verrattavana (3/5).

Hautasuo saa vetensä ylempänä olevan Kortesuon ja pienemmässä määrin läntisen lahdekkeen pintavirtaamana sekä paikoin piiloisen kirkasvetisen puron kautta; suolla on lisäksi muutamia syvävirtauksen tiikumiselta vaikuttavia lisävesivaikutteisia kenttiä. Näillä kentillä pintamorfologia on vajaasti kehittynyt, muualla selkeä välipintajänteiden ja rimprien vuorottelu on säännönmukaista. Ojitus suon länsiosalla purkaa osan vesistä suolle – osin talviteiden uria myöten – aiheuttaen mm. luhtanevan kaltaisen muunnoksen sekä sararämeiden kelottumisen.

Rimpipintojen vallitsevia luontotyypppejä ovat meso- ja oligotrofiset ruopparimpinevat ja Sphagnum-rimpinevat. Välipinnoilla vallitsevat varsinaiset ja kalvakat saranevat, ojittamiseen "kelpuutettujen" alojen tuntumassa myös sararämeet ja niiden tavallisesti kapeaksi jääneet muuttumien kuviot. Suon eteläosassa on kuivatusvaikutteisia ylämesotrofisia aloja lettonevoina ja lettonevarämeinä.

Uhanalaisia Hautasuolla ovat luontotyyppiyhdistelmänä keskiboreaalin aapasuo itse, luontotyyppeinä lettonevat, lettonevarämeet, saranevat, kalvakkanevat, sararämeet, pallosararämeet ja kalvakkarämeet. Metsä- tai vesilaeissa noteerautuvat kangasmetsäsaarekkeet ja luonnontilainen puro, lisäksi rimpinevat kansainvälisessä erityisvastuuluontotyyppistössä.

Alueellisesti uhanalaisiin kasvilajeihin lukeutuu niukasti esiintyvä rimpivihvilä, erityisvastuulajeihin lukeutuvat vaaleasara, kurjenraikasammal, rimpirahasammal, kuultorahasammal ja pohjanraahasammal. Hautasuon linnustosta ei ole tehty selvitystä. Syyskuun inventoinnin yhteydessä tavattiin mm. alueellisesti uhanalainen isolepinkäinen ja direktiivi- ja erityisvastuulajeihin lukeutuva teeri sekä ilmeisesti kurjen vanhoja pesiä. Suon ominaisuuksien perusteella voisi arvioida linnuston olevan tavanomaista luokkaa.

Aivan Hautasuon läheisyydessä ei ole suojeltuja soita, pohjoisempana n. 4 km:n etäisyydellä kylläkin Kuusisuon-Hattusuon Natura-alue sekä etelän suunnassa n. 8 km:n päässä Hillikkosuon ja n. 12 km:n etäisyydellä Niittysuo-Siiransuon Natura-kohteet. Turvetuotantoon suunniteltu kohde on n. 2 km:n päässä idässä, jo tuotannossa oleva kenttä n. 3 km:n päässä varsinaisen tuotantoaluetihentymän sijaitessa hivenen etäämpänä idässä. Hautasuon säilyttämistä muuttavan käytön ulkopuolella puoltavat sen luonnontilan arvo retkeilyyn (moottorikelkkareitti), metsästyksen ja porojen laidunnukseen.